

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 16 maja 2019 r.

ZP-NKWR.431.2.25.2019.EK1

Pani
Renata Maziarz
Dyrektor Gminno-Miejskiego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bolkowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 15 – 16 kwietnia 2019 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. 2018 r. poz. 998 ze zm.) dalej zwanej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Edyta Kamińska - inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu kontrolerów oraz Grzegorz Kownacki - inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Gminno - Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bolkowie, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem” lub „GMOPS”.

Przedmiotem kontroli była ocena organizacji systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodności zatrudnienia z wymaganymi kwalifikacjami pracowników Ośrodka realizujących zadania wynikające z ustawy w okresie od 1 kwietnia 2018 r. do dnia 15 kwietnia 2019 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem kontroli na I półrocze 2019 r.

W okresie objętym kontrolą, funkcję Dyrektora Gminno – Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolkowie pełniła Pani Renata Maziarz, odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z uchybieniem, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 8. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań,

aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez Panią Renatę Maziarz.

(dowód: akta kontroli str. 13 - 27)

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Uchwałą nr V/30/15 Rady Miejskiej w Bolkowie z dnia 31 marca 2015 r. nadano statut Gminno – Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Bolkowie. Z przedmiotowego dokumentu wynikało, iż Ośrodek został wyznaczony do realizacji zadań gminy wskazanych w ustawie. Zarządzeniem Nr 10/2017 z dnia 30 marca 2017 r. Dyrektora Gminno - Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolkowie, wprowadzono Regulamin Organizacyjny jednostki.

W świetle art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Uchwałą nr XXXIX/255/18 Rady Miejskiej w Bolkowie z dnia 26 stycznia 2018 r. przyjęto „Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Bolków na lata 2018 – 2020”. Jako cel główny programu przyjęto „Stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”.

(dowód: akta kontroli str28-56)

W świetle art. 10 ust. 1 ustawy, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy. Gmina realizowała cele Programu Wspierania Rodziny poprzez przydzielanie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji, wsparcia udzielanego przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych Ośrodka, przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej, diagnozę przyczyn kryzysu w rodzinach na terenie gminy, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, współdziałanie z instytucjami, w tym z Gminno – Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bolkowie, Policją, placówkami oświatowymi, Ośrodkiem Zdrowia w Bolkowie, a także organizacjami pozarządowymi.

W Gminno – Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bolkowie funkcjonował Punkt Konsultacyjny, w ramach którego poradnictwa udzielali następujący specjaliści: psycholog (w każdy poniedziałek w godz. 15:00 - 19:00), prawnik (raz w miesiącu, ostatnie środy w miesiącu w godz. 15:30 - 17:30), specjalista ds. uzależnień (we wtorki w godz. 15:00 – 19:00, w środy w godz. 9:00 – 12:00), specjalista ds. terapii uzależnień ds. narkomanii

(co czwartek w godz. 15:00 – 19:00), terapeuta prowadzący zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy (każda druga środa miesiąca, w godz. 15:00 – 18:00).

W okresie od 1 kwietnia 2018 r. do 15 kwietnia 2019 r. nie wystąpiła sytuacja uzasadniająca potrzebę udzielenia wsparcia w postaci usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych oraz grup wsparcia.

(dowód: akta kontroli str. 27)

W Ośrodku nie powołano zespołu ds. asysty rodzinnej. Ustalono, iż w okresie objętym kontrolą w Ośrodku był zatrudniony 1 asystent rodziny. Zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy, praca asystenta rodziny nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była prowadzona. Asystent rodziny nie prowadził także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, kierownik Ośrodka przydzielał asystenta rodziny w świetle art. 11 ustawy. Liczba rodzin, z którymi asystent prowadził w tym samym czasie pracę nie przekraczała 15 i realizowana była w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wskazanym.

Kontrola 5 losowo wybranych akt pracy asystenta z rodziną wykazała, że:

- W przypadku, gdy Ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.). Następnie po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, z której wynikała konieczność przydzielenia asystenta rodziny, pracownik socjalny sporządzał wniosek o powyższą formę wsparcia, przekazując go do Dyrektora Ośrodka.
- Dyrektor Ośrodka po otrzymaniu wniosku pracownika socjalnego, przydzielał rodzinie asystenta rodziny.
- Dla każdej z rodzin opracowany był plan pracy z rodziną obejmujący zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, zawierający terminy ich realizacji oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich wykonanie. Dokumenty zawierały przewidywane efekty pracy z rodziną. Plany pracy tworzone we współdziałaniu z rodzinami. W przypadku tego wymagającym, plan pracy z rodziną był skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
- Wspieranie rodziny było prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

- W skontrolowanych aktach rodzin wspieranych przez asystenta znajdowały się także sporządzone przez niego notatki służbowe, „Miesięczne karty pracy asystenta rodziny”, „Sprawozdania asystenta rodziny z pracy w środowisku rodziny”, a w przypadku zakończenia współpracy rodziny z asystentem „Karty wizyt monitorujących”.
- Plany pracy z rodziną poddawano modyfikacjom w zależności od zaistnienia okoliczności, które powodowały zasadność takich działań.
- Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, do zadań asystenta rodziny należy w szczególności dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy. Asystent rodziny sporządzał okresowe oceny sytuacji rodziny przekazując je Dyrektorowi GOPS. We wszystkich przypadkach przestrzegano 6 miesięcznego terminu sporządzenia okresowej oceny sytuacji rodziny. Przedmiotowe dokumenty były każdorazowo pieczętowane i podpisywane przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego. Z treścią okresowych ocen sytuacji rodziny zapoznawano wspieraną rodzinę. Potwierdzając spełnienie wskazania zgodnego z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, dokumenty sygnował także Dyrektor Ośrodka.

W okresie podlegającym kontroli pracą asystenta rodziny zostało wspartych 14 rodzin. W tym okresie asystent zakończył współpracę z dwiema rodzinami. W pierwszym przypadku powodem zakończenia był brak chęci współpracy ze strony rodziny. W drugim przypadku zakończono współpracę w związku ze zrealizowaniem celów pracy zgodnych z planem pracy. Rodziny, z którymi asystent zakończył pracę były każdorazowo po tym okresie przez niego monitorowane.

(dowód: akta kontroli str. 119)

Asystent udzielał członkom rodziny pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, sporządzał na wniosek sądu opinie dotyczące sytuacji rodziny, udzielał pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych wykazywanych przez rodziny z dziećmi. W przypadku zaistnienia takiej potrzeby, asystent sporządzał pisma do sądu z prośbą o wgląd w sytuację rodziny.

W świetle art. 176 pkt 3 lit. b) oraz pkt 4 lit. c) ustawy, do zadań własnych gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające. Prowadzone postępowanie wykazało,

iż w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. Z oświadczenia Dyrektora GOPS wynika, iż nie było zgłoszeń osób wyrażających zainteresowanie w tym przedmiocie. Nie organizowano szkoleń dla rodzin wspierających, a także nie rozpowszechniano informacji w środowisku lokalnym o możliwości pełnienia takiej funkcji. Jako uchybienie uznaje się fakt, iż nie przeprowadzono rozeznania w zakresie zainteresowania pełnieniem funkcji rodziny wspierającej przez potencjalnych kandydatów, co przekłada się bezpośrednio na możliwość realizacji zadań określonych w wyżej cytowanych przepisach prawa.

(dowód: akta kontroli str. 25-27)

Kierownik Ośrodka oświadczył, iż na terenie Gminy funkcjonowała jedna placówka wsparcia dziennego – świetlica socjoterapeutyczna prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Św. Józefa, o której mowa w art. 176 pkt 3 lit. c) ustawy.

Gmina realizowała zadanie własne w postaci współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W okresie kontroli w pieczy zastępczej przebywało 31 dzieci, w tym 21 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 10 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W związku z powyższym Dyrektor Ośrodka przedstawił losowo wybrane noty księgowe z kwietnia i sierpnia 2018 r. oraz stycznia 2019 r. Wynikało z nich, iż zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, wydatki ponoszone były odpowiednio w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Dyrektor kontrolowanej jednostki przygotował roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, które zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy, do dnia 31 marca każdego roku wójt składał radzie gminy oraz przedstawiał potrzeby związane z ich realizacją.

(dowód: akta kontroli str. 81-97)

Kontrola kwalifikacji zawodowych pracowników Ośrodka prowadzących pracę z rodziną potwierdziła, że spełniają oni w tym zakresie wymogi określone przepisami prawa. W przypadku wykształcenia asystenta rodziny analiza akt osobowych wykazała, iż posiadał on kwalifikacje zgodne z ustawą. W okresie kontrolnym podnosił swoje kwalifikacje zawodowe w ramach szkoleń, których tematyka związana była z zadaniami asystenta rodziny, a ich realizacja i finansowanie wynikało z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b) ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 26, 98 - 99)

Stosując art. 177 ustawy, w okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował rządowe programy z zakresu wspierania rodziny, w tym „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, „Dobry Start”, „Rodzina 500+”, „Posiłek w domu i w szkole”, „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

(dowód: akta kontroli str. 27)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Gminno – Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bolkowie nie stwierdzono występowania nieprawidłowości.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.). Proszę w terminie do dnia **31 lipca 2019 r.** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji **uwag i wniosków** przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danusa Zaybita

... ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
(kierownik komórki do spraw kontroli)
Zdrowia i Polityki Społecznej

Eolyta Komińska
.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

.....
.....
(członek zespołu inspektorów)

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Nadzoru i Kontroli Wspierania Rodziny
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewa Oleniacz